

ЖАНРОВА ПАРАДИГМА АНІМАЛІСТИЧНОЇ ТЕЛЕЖУРНАЛІСТИКИ

У статті досліджено анімалістичний телепродукт, при цьому окрему увагу приділено вивченню його жанрової парадигми в контексті компаративного аналізу зарубіжного та вітчизняного анімалістичного телевізійного контенту. У процесі дослідження встановлено процеси, які визначають сучасний стан анімалістичного контенту: дифузю жанрів та конвергенцію. Крім того, названо найпопулярніші жанри вітчизняної та іноземної анімалістичної журналістики.

Ключові слова: анімалістичний телепродукт, жанр, репортаж, інтерв'ю, огляд, замальовка, нарис, дифузія жанрів, конвергенція, інфотейнмент.

Анімалістичні телепрограми посідають помітне місце в медіапросторі сучасної цивілізації. Контент, яким вони наповнюють ефір, спроможний відчутно впливати на формування картини світу глядача, розширюючи його знання про життя тварин і закладаючи певні морально-етичні стандарти ставлення до “братів наших менших”. Якщо раніше людина сама мала змогу спілкуватися з анімалістичним світом і самостійно набувала онтологічного досвіду, то зараз через інтенсивну урбанізацію такі можливості помітно зменшилися. Брак персонального досвіду, що виник унаслідок об'єктивних цивілізаційних процесів, людина намагається компенсувати, отримуючи знання чи інформацію про фауну з енциклопедичної, художньої та науково-популярної літератури та із засобів масової інформації. Відповідно, зростає суспільна роль анімалістичного телевізійного продукту, а отже, і рівень вимог до його підготовки. При цьому помітно збільшується ціннісний статус телепередач такого роду, адже контакт з тваринами, навіть тільки візуальний, позитивно впливає на людину та її психоемоційний стан. Сучасний світ не так давно відкрив для себе поняття “анімалотерапія” (зоотерапія, пет-терапія), яку досліджував у своїх працях дитячий психіатр Б. Ленвінсон. Провідною темою його досліджень був вплив тварин на дітей та дорослих [13; 14]. Тож можемо говорити про те, що анімалістичні програми відіграють важливу роль у формуванні світогляду глядача, впливаючи на етичну, психологічну, естетичну, емоційну та моральну сфери його життя.

За декілька останніх десятиліть у вітчизняному журналістикознавстві спостерігається поживлення інтересу до проблем телебачення, але анімалістичний медіапродукт поки що не був об'єктом системного комплексного вивчення. Тож анімалістична журналістика досі є малодослідженим феноменом, отже, на часі її поліаспектне вивчення.

Метою публікації є дослідження анімалістичного телепродукту та вивчення його жанрової парадигми в контексті компаративного аналізу зарубіжного та вітчизняного анімалістичного телевізійного контенту.

Проблему жанрової систематизації телевізійного медіапродукту неодноразово розглядали сучасні журналістикознавці. Помітну роль у дослідженні цього аспекту відіграли розвідки В. Гоян, Л. Дмитрієва, І. Показаньєвої, А. Тертичного та ін. [5; 6; 7; 8; 16; 17]. Так, українська дослідниця В. Гоян виділяє три типи телевізійного мовлення, що зорієнтовані на певний тип програм, жанрову систему та формат журналістської творчості [7, с. 26–27]. Згідно з її концепцією, інформаційний тип телемовлення включає інформаційний, інформаційно-аналітичний, інформаційно-розважальний сегменти; аналітичний тип об'єднує художньо-публіцистичне, авторське та аналітичне телебачення; розважальний тип презентує в ефірі контактні та видовищні телепрограми (шоу, конкурси, трансляції) [6].

Форматний поділ телеефіру, на думку В. Гоян, відбувається за такими функціональними пріоритетами, як інформаційно-комунікаційний, пізнавально-естетичний, соціально-організаторський [7, с. 26].

Аналіз зарубіжного й вітчизняного медіапродукту про тваринний світ дає підстави стверджувати, що телевізійна анімалістика орієнтована на ті самі функціональні пріоритети. Анімалістичний телепродукт також можна поділити за трьома типами мовлення, що їх пропонує В. Гоян [7, с. 26–27]: інформаційний, аналітичний та розважальний, які, у свою чергу, перегукуються із трьома жанровими єдностями: інформаційною, аналітичною та публіцистичною, які утворилися внаслідок “тривалого історичного розвитку” [15, с. 377]. За І. Михайлиним, ці жанрові єдності називають журналістськими родами: “рід – це не що інше, як група жанрів, об'єднаних спільними ознаками” [15, с. 377].

За своїми родовими й жанровими характеристиками анімалістичні телевізійні програми помітно відрізняються, втім, наявність певних усталених рис, що домінують у тому чи іншому типі програм, дає підстави говорити про існування певної жанрової парадигми анімалістичної журналістики.

У цій парадигмі наявні жанри, що належать до інформаційного, аналітичного та публіцистичного родів. Серед інформаційних жанрів найбільш репрезентативними є репортаж та ін-

терв'ю; аналітичні жанри представлені оглядом; а у публіцистичних жанрах можемо виокремити замальовку та нарис.

Слід зазначити, що вибір жанру зазвичай зумовлений декількома аспектами: завданням журналістського матеріалу, комунікативними намірами ведучого, атмосферою програми, її структурою та способом оповіді [16].

Розгляд телевізійного анімалістичного продукту крізь призму категорій жанру або в контексті родожанрової репрезентації дає підстави стверджувати, що тут наявні всі основні роди, втім, найбільш розвинутим постає інформаційний.

Серед інформаційних жанрів найбільшу популярність має репортаж. Він передбачає яскраву та оперативну розповідь про подію, ситуацію або явище. Телерепортаж зберігає певну генетичну спорідненість зі своєю газетною предтечею. Як пише Н.В. Бергер, репортаж “залишається однією з найбільш ефективних форм журналістських виступів. Імовірно, таємниця тут в особливому поєднанні об'єктивного й суб'єктивного начала. Перше “відповідає” за інформування про подію, друге дозволяє репортеру показати власне бачення того, про що він пише, а читачеві – “ототожнити” себе із журналістом, ніби побувати на місці події” [1, с. 152]. Телерепортаж, як і його друкований аналог, спрямований на активізацію пізнавальної діяльності потенційного реципієнта. Загальновідомо, що потреба в розвитку пізнавальної активності є природною властивістю людської психіки. Репортаж дає глядачеві змогу самому робити висновки, спираючись на надані йому факти, відеокадри, репліки та інші подробиці. У сучасному телепросторі репортаж залишається одним з найпопулярніших жанрів журналістики, який оперативно повідомляє про будь-яку подію, очевидцем або учасником якої є кореспондент.

Репрезентативним зразком цього жанру в сучасній анімалістичній журналістиці постає програма “Обезьяны-воришки”. Контент цієї програми наповнений оперативною та видовишною розповіддю про таке стихійне явище, як переселення зграї мавп до міста. У програмі продемонстровано безліч ситуацій у режимі флеш-лайт: це цікаві епізоди, що трапляються і з мавпами, і з мешканцями міста під час великого переселення. Хронометраж відеоряду таких ситуацій триває від декількох десятків секунд до пари хвилин. Оскільки окремі телевізійні групи увесь час слідує за мавпами під час їхніх міських пригод, програмі вдається увесь час утримувати увагу глядача. Цьому значною мірою сприяє репортажна форма подачі матеріалу, адже репортажний модус, що домінує тут, дає змогу поєднати об'єктивне начало та суб'єктивне, що формується в процесі аналітичних розмірковувань глядача.

Репортажами з місця подій також можна назвати телепрограми, що висвітлюють життя дикої природи, заповідників та домашніх тва-

рин. Це такі програми, як, наприклад, “Тайная жизнь приматов”, в якій зоолог Ш. Уленброк відправляється до джунглів та гір східної Африки та Азії, намагаючись підібратися якнайближче до найрідкісніших видів приматів на планеті. Ш. Уленброк вдається розкрити складну соціальну структуру, а також пролити світло на поведінку чотирьох сімейств приматів: гирьких горил, орангутангів, шимпанзе та бабуїнів. Задум вдається завдяки використанню компактної камери.

До цієї ж жанрової категорії зараховуємо програми “Слоновьи дневники”, автори якої надають унікальну можливість дізнатися про поведінку слоненят, що живуть у Кенії. Під прицілом камер незвична сім'я, де служителі заповідника та більш дорослі слоненята грають роль матерів та тіток для слоненят-сиріт, яких готують до життя на волі. Також до репортажу з місця подій можемо віднести програму “Няньки дикої природи”, що розповідає про людей, які беруться виховувати осиротілих диких тварин. Доглядаючи за вихованцями 24 години на добу, люди фактично стають для них сурогатними батьками. “Полиция Хьюстона” – також яскравий приклад репортажної подачі: в цій програмі поліція разом із співробітниками товариства із запобігання жорстокому поводженню з тваринами бореться з проявами жорстокості в Техасі. Члени спільноти допомагають тваринам та рятують їх із різноманітних ситуацій.

Жанром репортажу послуговуються й виробники українських програм. Наприклад, передача “ВусоЛапоХвіст”, що виходить на телеканалі “СТБ”, цілком побудована на репортажних роликах. Такі програми виникають на перетині усталеної традиції й нових культурних практик. Слід зазначити, що від початку творцями всіх сюжетів цієї програми є не професійні тележурналісти, а звичайні люди, що викладають відзняте “домашнє” відео до мережі Інтернет. Зазвичай кумедні “сюжети із життя” легко знайти на такому інтернет-порталі, як YouTube. Креатори програми “ВусоЛапоХвіст” лишень періодично додають до вже готових відеороликів веселі коментарі та накладають музику. Таким чином, цей телевізійний продукт побудований цілком на репортажах з місця подій і є однією з тих програм, що мають на меті виключно розважальну функцію. Мусимо зазначити, що такий анімалістичний продукт популярний, незважаючи на те, що якість відео, безперечно, перебуває не на висоті. Цікавим для глядача його робить розважальна функція, а також те, що людям цікаво дивитися на самих себе. У цьому контексті важливо враховувати технологічні зміни, які даються взнаки на всіх рівнях сучасної журналістики. Поява Інтернету і, зокрема, громадянської або аматорської журналістики (тобто діяльності непрофесійних журналістів, результати якої репрезентуються в мережі Інтернет), привнесло нові формати на медіаекран. Як слушно наголошує І. Показаньєва,

“все більше людей (у тому числі професіоналів) створюють онлайн-профілі й розміщують там матеріали власного виробництва для загального перегляду на великих інтернет-ресурсах, таких як Youtube.com, Vimeo.com, Vkontakte.ru тощо” [16].

Другим найбільш репрезентативним жанром серед інформаційних у телепросторі анімалістики є інтерв'ю. Інтерв'ю (від англ. interview – буквально зустріч, бесіда) – це жанр, що являє собою розмову журналіста з людиною, яка є соціально важливою для реципієнта. “Телевізійне інтерв'ю пішло ще далі, збагативши жанр такою істотною якістю, як видовищність” [18]. В анімалістичних зарубіжних програмах інтерв'ю в основному використовують у компіляції з іншими жанрами. Цей жанр домінує в програмі “Меня укусили”. У цій серії передач герої – люди, що стали жертвами смертельно небезпечних укусів отруйних та хижих тварин, розповідають найстрашніші подробиці під час критичної для життя ситуації. Інтерв'ю визначає жанрове обличчя програми “Харнас – убежище для диких животних”, що розповідає про життя на великій фермі Харнас, у Південній Африці, де сім'я вчених рятує тварин від хвороб та ворогів. Господарі ферми, сім'я Ван дер Мерві, кличе на допомогу добровольців з усього світу. Люди приїжджають сюди, щоб побачити й пізнати “справжню” Африку. Це дивовижна розповідь про мешканців ферми Харнас – тварин і людей, які роблять усе можливе для їх порятунку.

Виробники українського анімалістичного телепродукту також користуються таким жанром, як інтерв'ю. Нове шоу “Сімейний пес”, що виходить на телеканалі “Інтер” та присвячене домашнім улюбленцям, широко використовує жанр інтерв'ю. Програма присвячена собакам, що потрапили до притулків Києва та області. У шоу беруть участь родини з дітьми, які бажають взяти у свій дім чотирилапого вихованця.

З-поміж аналітичних жанрів у сучасних зарубіжних анімалістичних програмах пріоритетні позиції посідає огляд. Цей жанр знайомить глядачів з перебігом подій за тривалий проміжок часу або низкою однорідних епізодів, що мали місце протягом невеликого хронологічного періоду. Найповніше потенціал цього жанру розкривається в таких програмах, як “Заповідник” і “Зоопарк”, що виходять на телеканалі “Viasat Nature”. В них висвітлюється перебіг подій у житті тварин чи іншої тварини. Також варто згадати програму “Как стать...”, що виходить на телеканалі “Animal Planet” та інформує телеглядачів про цікаві пригоди із життя, наприклад, білого ведмеда, який потрапив до заповідника маленьким ведмежатком, а був переселений до зоопарку вже в дорослому віці. Пригоди цієї тварини, її зростання та зміни в поведінці детально відтворені завдяки тим можливостям, які відкриває жанр огляду. До цієї ж категорії можна зарахувати програму “Новорожденные в зоопарке”, де глядачі стають свідками народження дитинчат різних тварин. Пе-

рші дні життя новонароджених проходять під пильним наглядом працівників зоопарку “Фрідріхсфельде” у Берліні. Програма розповідає про те, наскільки дитинчата тварин залежать від людини, як вони ростуть і розвиваються.

Публіцистичні жанри в телевізійній анімалістиці зазвичай представлені замальовкою та нарисом. У програмах зарубіжного виробництва у вигляді замальовок, як правило, демонструється так званий “ескіз з натури”.

Посутньою відмінністю між замальовкою та нарисом є відсутність у першій композиційної завершеності, логічності й концептуальної глибини. У замальовці образність переважає над інформаційністю, тож цілком природно, що на телебаченні замальовкою часто називають так звані видові зйомки або ж будь-яку єдність взаємопов'язаних кадрів, що наділені високим ступенем художності та мають естетичну цінність.

Згідно з канонами жанру замальовка не має чітко визначеного подієвого приводу [18]. Але її, як правило, характеризує висока художність операторської роботи. Художність виявляється на різних рівнях: композиційному (послідовність кадрів, орієнтована на авторську концепцію), вибір ракурсу (детермінований акцентом, який хоче зробити автор програми), ефектністю світлової тональності та звукового супроводу, що створюють необхідний естетичний ефект. Доволі специфічним є закадровий текст замальовки, адже тут неприпустимі надмірна лаконічність, суха інформативність, протокольність, натомість вітається активне використання різноманітних художніх тропів.

До цього жанру можна зарахувати багатосерійний документальний фільм “Львиное дерево”, знятий у Зімбабве. Він виходить на телеканалі “Viasat Nature” і розповідає про життя левів, які живуть під смоківницею. Отже, у замальовці це дерево постає як своєрідний знак-символ. Воно означає межу володіння зграї левів. Сюжет фільму сконцентрований навколо непрості історії левиць, які раптово залишились без ватажка зграї. Під проводом альфасамки левиці та їхнє потомство мають пережити сумбурні часи “смоковничого прайду” – складного періоду в житті цієї зграї, який триває доти, поки два самця з інших зграй борються за місце нового ватажка.

У вітчизняній анімалістичній тележурналістиці жанр замальовки практично не використовують. Такий продукт, якщо він є самостійною телепрограмою, зазвичай не має періодичного характеру репрезентації, а використовується переважно на місцевих телеканалах як засіб заповнення паузи між блоком реклами та наступною телевізійною програмою.

До цього жанру також можемо зарахувати новий формат, що самостійно розвивається на теренах Інтернету. Маємо на увазі, так звану громадянську анімалістичну відеожурналістику. На таких інтернет-порталах, як Youtube.com,

Vimeo.com, Vkontakte.ru, можна знайти безліч невеличких роликів, що є замальовками із життя тєї чи іншої тварини, яка потрапила до об'єктива чийогось телефону, відеокамери чи фотоапарату. Але, на відміну від професійних, аматорські анімалістичні відеозамальовки не можуть похвалитися ретельним доббором кадрів та ракурсів.

Є в парадигмі анімалістичної тележурналістики ще один публіцистичний жанр, до якого звертаються автори програм про тварин, – нарис. Семантика цього жанру орієнтована на розкриття образу, створення колективного портрету чи розповідь про побут, звичаї й мешканців певного регіону.

Цей жанр поєднує дві оповідні стратегії, адже його художній простір формується на поєднанні аналітичного й розповідного імперативів. “Від розповіді нарис відрізняється тим, що в ньому відбиваються події та факти, які дійсно відбувалися в житті, зазвичай з точним позначенням місця й часу дії, реальних імен реальних людей. Життєвий факт – основа нарису. Нарис на телеекрані залишається одним з найбільш складних жанрів публіцистики, що якраз пояснюється органічним поєднанням дослідження документального матеріалу й оповідання (естетичного освоєння реальної дійсності)” [18]. Як наголошує Г. Кручевська, “в нарисі “я” автора, його оцінка героїв та подій є джерелом узагальнень, образного осмислення фактів. Водночас журналіст зобов'язаний зберегти конкретність та справжність подій і характерів у своєму описі. Фантазія автора обмежена лише логікою життя” [12, с. 23]. Тобто нарис завжди побудований на документальній основі, яку становлять конкретні факти, реальні події та справжні герої.

Нарис, за класифікацією І.Л. Михайлина, споріднений з оповіданням і є найближчим його родичем [15, с. 383]. У журналістиці нарисом часто називають оповідання, в основі якого лежать достеменно відомі факти. Важливою іманентною рисою телевізійного нарису є наявність документалізму – своєрідного авторського модусу, який передбачає обов'язкове збереження зв'язків з реальною дійсністю, певну фактографічність, відсутність вимислу. Творче “Я” журналіста тут виявляється здебільшого на рівні форми. Класичним взірцем теленарису можна вважати документальні програми про дику природу. Одним із типових нарисів є програма “Нааби – принцеса гієн”, що виходить на телеканалі “Viasat Nature”. Це епічна історія життя молодого плямистої гієни, яка намагається втримати своє законне місце королеви найбільшого клану гієн у Східній Африці. Після трагічної насильницької смерті її матері та приходу до влади самки-суперниці привілейованому становищу Нааби приходить кінець – вона миттєво опускається на найнижчий щабель “соціальної” драбини. Під час перегляду серії програм глядач отримує змогу співпереживати

захопливій історії молодого гієни, а також дізнатися про побут, звички та “соціальні перипетії”, які можуть траплятися в житті гієн.

Останніми роками в сучасній журналістиці спостерігається тенденція до дифузії жанрів. Телевізійні анімалістичні програми не є винятком. Тому виокремити телевізійну програму про тварин, що представляла би який-небудь жанр у чистому вигляді, практично неможливо. Процес змішання жанрів – дифузії – наразі зачіпає всі сфери журналістської діяльності.

У представлених в українському телевізійному ефірі програмах наявна така компіляція жанрів, як поєднання інтерв'ю, репортажу, нарису тощо. Тож зарахувати ту чи іншу програму до певного жанру ми можемо досить умовно, бо всі вони поєднують елементи декількох жанрів. Зазвичай творці анімалістичних програм усіма доступними та можливими їм засобами намагаються зробити так, аби створити в глядача “ефект присутності”. Передивляючись певні програми, глядач подумки повністю переноситься в запропонований йому світ тварин.

Телевізійна анімалістка українського виробництва зазвичай демонструє таку компіляцію жанрів, як поєднання інтерв'ю, репортажу, нарису тощо. Сучасна журналістика все ширше використовує жанр інтерв'ю у вигляді коментаря спеціаліста, професіонала при висвітленні тєї чи іншої події або як коментар очевидця події.

Серед телевізійних продуктів, що поєднують у собі одразу декілька родів та жанрів, можемо назвати такі програми, як “Хто в домі хазяїн”. Вона виходить в ефір на Першому національному, також її можна подивитися на офіційному сайті телеканалу.

Передача “Для маленької компанії” виходить одразу на декількох регіональних каналах, її сюжети також викладені на інтернет-порталі YouTube.

У зарубіжному анімалістичному продукті дифузія жанрів відображена в таких програмах, як “Как стать..”, що виходить на телеканалі “Viasat Nature”. Тут репортаж поєднаний з інтерв'ю, а також елементами нарису та замальовки. Можемо зазначити, що “чистоти” жанру практично немає в більшості сучасних телепрограм. “Цьому сприяє процес конвергенції ЗМІ та експансії інфотейнменту на телебаченні – суміші інформації та розваги” [16]. Майже кожна анімалістична телевізійна програма є продуктом дифузії жанрів, і саме тому є динамічною та цікавою для сучасного телеглядача.

Другою тенденцією поруч із дифузією жанрів є конвергенція засобів масової інформації. ЗМІ, за слушним висловом Є. Вартанової, “інтегруються в “кровоносну систему” сучасного суспільства, а саме в телекомунікаційні мережі. Інтернет, цифрове телебачення, мобільна телефонія – усі канали стають придатні для “транспортування” змісту, і газетна стаття, і відеофільм” [2, с. 43]. Таке інтегрування дає можливість “тиражування на різних платфор-

мах” контенту “одноразового виробництва”, що, у свою чергу, “дозволяє готувати більш повноцінний продукт, що поєднує аналітичність газет, наочність відео, оперативність та інтерактивність Інтернету” [11, с. 124].

Процес зближення та взаємопроникнення технологій, власне, і є конвергенцією. Як наголошує Е. Вартанова, цей термін “давно прийнятий у біології, мовознавстві, етнографії для позначення аналогічних процесів сходження, взаємоуподібнення і перенесення у сферу суспільно-політичних наук” [3, с. 39].

Процес конвергенції ЗМІ, а також можливість розміщувати на різних платформах єдиний змістовий контент, приводить, як пише Л. Землянова, “до народження нових інтегрованих жанрів – інфотейнменту (англ. infotainment від information – інформація та entertainment – розваги), едютейнмента (education – навчання, entertainment – розвага) та інших [9].

Можемо говорити, що загалом більшість анімалістичних програм зарубіжного та українського виробництва подані за методом інфотейнменту. Доволі розлоге визначення цього поняття запропоноване І.Л. Михайлінін: “інфотейнмент (від англ. infotainment, від information – інформація і entertainment – розваги) – термін, який виник в англо-американській журналістиці на позначення такого методу подачі новин, у якому поєднані інформаційні та розважальні компоненти. Афористична формула цього методу: “Інформувати, розважаючи”. Помічено, що за умов такої побудови новини отримують найвищі рейтинги. Разом з тим дослідники журналістики оцінюють інфотейнмент як суперечливу тенденцію, висловлюють обґрунтовану стурбованість від розмивання традиційних засад подачі новин, перетворення їх на серіал, навмисний, свідомий пошук унікальних героїв і сюжетних поворотів” [15, с. 387].

Репрезентативними зразками інфотейнменту серед анімалістичних телевізійних програм є “Введение в собаководство”, “Введение в котководство”, які виходять на телеканалі “Animal Planet”. Репортаж, інтерв’ю, нарис поєднані загальним стилем подачі, який втілює принцип Горація “розважаючи, повчай”. Йому до певної міри суголосний і головний принцип інфотейнменту – “інформувати, розважаючи”.

Необхідно підкреслити, що сучасні інформаційно-комунікаційні технології створюють умови для формування якісно нового телевізійного анімалістичного продукту як на рівні смислового наповнення, так і на рівні його художньо-естетичної репрезентації, в тому числі це стосується його жанрових характеристик.

Підсумовуючи, можемо говорити про те, що телевізійна анімалістка не стоїть осторонь глобалізаційних процесів, що помітно впливають на сучасні засоби інформації. Тож вкажемо дві відчутні тенденції, які позначаються на якості та анімалістичного контенту: дифузії жанрів та

конвергенції. У медіапросторі сьогодення дифузії жанрів творить нові формати в журналістиці, які ще потребують детального вивчення. Конвергенція ж призводить до тиражування одного й того самого контенту на різних платформах, даючи можливість охопити більшу аудиторію. Щодо традиційних жанрів, то в зарубіжній анімалістичній тележурналістиці домінують репортаж, інтерв’ю, огляд та замальовка, а у вітчизняній найбільш популярними є репортаж, огляд та інтерв’ю.

Список використаної літератури

1. Бергер Н.В. Оперативная подача материалов журналистского расследования в информационных жанрах: репортаж / Н.В. Бергер // Вестник ВолГУ. Серия 8. – 2008. – Вып. 7. – Ст. 152–160.
2. Вартанова Е.Л. Журналистика в информационном обществе: новые проблемы и новые вызовы / Е.Л. Вартанова; под ред. Т.Е. Ершовой. – М.: Институт развития информационного общества, 2005. – С. 36–48.
3. Вартанова Е.Л. Конвергенция как неизбежность. О роли технологического фактора в трансформации современных медиасистем / Е.Л. Вартанова // От книги до Интернета. Журналистика и литература на рубеже нового тысячелетия // под ред. Я.Н. Засурского, Е.Л. Вартановой. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 2000.
4. Вартанова Е.Л. Экономика онлайн-СМИ / Е.Л. Вартанова // Медиаэкономика зарубежных стран: учеб. пособ. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 335 с.
5. Гоян В.В. Информационная телевизионная программа: типологическая характеристика, параметры деятельности журналиста: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.08 // В.В. Гоян; Київ. ун-т імені Тараса Шевченка, 1999. – 19 с.
6. Гоян В.В. Журналістська творчість на телебаченні: монографія / В.В. Гоян. – К.: Київський університет, 2011. – 319 с.
7. Гоян В.В. Телебачення як вид журналістської творчості: візуально-вербальні компоненти екранної комунікації: автореф. дис. ... д-р. соц. ком.: 27.00.01 / В.В. Гоян; Київ. ун-т імені Тараса Шевченка, 2012. – 37 с.
8. Дмитриев Л.А. Законы драматургии телевидения и типология жанров: автореф. дис. ... канд. филол. наук / Л.А. Дмитриев; Ин-т повышения квалификации работников телевидения и радиовещания. – М., 1995. – 63 с.
9. Землянова Л.М. Зарубежная коммуникативистика на рубеже веков / Л.М. Землянова // От книги до Интернета: Журналистика и литература на рубеже нового тысячелетия / под ред. Я.Н. Засурского, Е.Л. Вартановой. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2000.
10. Картозия Н. Русский infotainment / Н. Картозия // Broadcasting. Телевидение и радиовещание. – 2003. – № 1.

11. Копылов О.В. Профессионализм журналиста в условиях медиаконвергенции: трансформация, эволюция, апгрейд? / О.В. Копылов // Вестн. Том. гос. ун-та. Филология. – 2012. – № 3. – С. 122–130.
12. Кручевская Г.В. Автор в дискурсе печатных СМИ: к проблеме изучения / Г.В. Кручевская // Журналистский ежегодник. – 2012. – № 1. – С. 21–24.
13. Левинсон Б. Детская психотерапия с помощью домашних питомцев / Борис Левинсон. – Спрингфилд, IL : “Charles C. Tomas”, 1969.
14. Левинсон Б. Домашние любимцы и человеческое развитие / Борис Левинсон. – Спрингфилд, IL : Charles C. Tomas, 1972.
15. Михайлин І.Л. Основи журналістики : підручник / І.Л. Михайлин. – 5-те вид. доп. і поліпш. – К. : ЦУЛ, 2011. – 495 с.
16. Показаньева И. Медиаскоп [Электронный ресурс] / И. Показаньева // Электронный научный журнал Факультета журналистики МГУ им. М.В. Ломоносова. – 2013 – Вып. 3. – Режим доступа: <http://www.mediascope.ru/node/1385> (дата обращения: 10.10.2013).
17. Тертычный А.А. Аналитическая журналистика: учеб. пособ. для студ. вузов / А.А. Тертычный. – М. : Аспект Пресс, 2010. – 352 с.
18. Телевизионная журналистика [Электронный ресурс]. – 4-е изд. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2002. – Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/text6/32.htm> (дата обращения: 10.10.2013).

Стаття надійшла до редакції 18.10.2013.

Маринчак Н.В. Жанровая парадигма анималистической тележурналистики

В статье исследуется анималистический телепродукт, при этом особое внимание уделяется изучению его жанровой парадигмы в контексте компаративного анализа зарубежного и отечественного анималистического телевизионного контента. В исследовании изучены процессы, определяющие современное состояние анималистического контента: диффузия жанров и конвергенция. Кроме того, определены наиболее популярные жанры отечественной и иностранной анималистической журналистики.

Ключевые слова: анималистический телепродукт, жанр, репортаж, интервью, обзор, зарисовка, очерк, диффузия жанров, конвергенция, инфотейнмент.

Marynchak N. Genre paradigm of animalistic TV-journalism

The article deals with the research of the genre paradigm of modern animalistic TV-journalism. The author emphasizes that TV programs about animals have high profile presence in the present-day mediascene and play a significant role in the formation of worldview of the viewers enriching their knowledge about animals and producing certain moral and ethical standards of attitude to the animal world. Thus animalistic TV programs stipulate interest of modern science to the study of such video materials on different levels including the genre level. The problem of genre systematization of TV media offerings was analyzed by modern journalism scientists on numerous occasions. The remarkable role in the research of this aspect was played by scientific works of V. Goyan, L. Dmitrieva, I. Pokazanyeva, A. Tertichny and others.

By their generic and genre characteristics animalistic TV programs differ noticeably from each other, however, the presence of certain established traits which dominate in this or that type of such programs, gives reason to speak about the existence of a special genre paradigm of animalistic journalism.

Genres in this paradigm belong to informative, analytical and publicist type. Among the informative genres the most representational are report and interview, analytical genres are represented by review and publicist genres include short scene and feature.

Among the informative genres the most popular one is a report. It involves the bright and dynamic account of an event, situation or phenomenon. TV report, just as its printed analogue, is designed to intensify the cognitive activity of a potential recipient of information. The representational example of this genre in the present-day animalistic journalism is the program “Monkey Thieves”. Programs “Secret Life”, “Elephant Diaries”, “Wildlife Nannies”, “Animal Cops Houston” can be characterized as reports from the place where events take place.

The genre of the report is also used by the producers of Ukrainian programs. For example, the program “ВусоЛапоХвіст” (WhiskerPawTail), which is broadcast by the Ukrainian СТБ channel, is fully built up with reporting footage.

The second most representative genre in the informative group of animalistic journalism is an interview. In foreign animalistic programs interviews are generally used in compilation with other genres. This genre dominates in the program “I was bitten”. Interviews also determine the specific character of the program “Harnas – Wildlife Rescue Camp”.

The producers of Ukrainian animalistic TV programs also use the genre of interview. The new show “Family dog” which is produced by the channel “Inter”, makes extensive use of interviews.

Among the analytical genres in modern foreign animalistic programs the priority belongs to a review. This genre presents information about events which happened within a long period of time or about a number of

similar episodes that happened within a short time-stint. The potential of this genre is fully revealed in such programs as “Reserve” and “Zoo” broadcast by Viasat Nature. The program “Growing up...” which is broadcast by Animal Planet TV channel should also be mentioned in this respect. To this category also belongs the program “Zoo Juniors”.

Publicistic genres in TV animalistic journalism are usually represented by short scenes and features. In foreign TV programs the short scenes are as a rule demonstrated as the so-called “sketches from nature”. To this genre we can refer the documentary series “The Lion Tree”, shot in Zimbabwe, which is broadcast by Viasat Nature TV channel.

In animalistic TV journalism of our country this genre is almost never used.

In the paradigm of animalistic TV journalism there is one more animalistic genre that is used by the author’s of programs about animals – a feature. Documentaries about wildlife can be considered to be a classic example of a TV feature. One of the typical features is the program “Naabi – a Hyena Princess” that appears on Viasat Nature TV Channel.

In the recent years in modern journalism there can be observed a tendency towards the diffusion of genres. Television animalistic programs are not an exception. That’s why it is almost impossible to distinguish a TV program about animals that would represent only one genre. The process of genre intermixture – diffusion – at present affects all the spheres of journalistic work.

On Ukrainian television there is a compilation of several genres – interview, report, feature etc. That’s why one can only nominally refer this or that program to a certain genre as all of them combine elements of different genres.

Key words: *animalistic TV, genre, reportage, interview, review, sketch, essay, diffusion genres, convergence, infotainment*